

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ผู้วิจัยมุ่งศึกษาค้นคว้าวิจัยถึงความแตกต่างระหว่างงานเครื่องรักแบบดั้งเดิมและแบบที่มีการพัฒนาแล้วเพื่อส่งเสริมอาชีพให้กับผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ที่ระลึกได้มีการพัฒนาวัตถุดิบให้มีความเหมาะสมกับปัจจุบันและลดต้นทุนในการผลิตในขณะที่ยังคงรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ความเป็นไทยอยู่ โดยทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกทำวิจัยโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลทุติยภูมิเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับมาจากการสัมภาษณ์ทั้งแบบรายบุคคล (Personal Interview) รวมไปถึงการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตของผู้วิจัยอีกด้วย (Observation Method) ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิเพื่อให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีข้อมูลเนื้อหาที่ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์มากที่สุด

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ผู้วิจัยให้ความสนใจในการวิจัยครั้งนี้คือ กลุ่มผู้ผลิตงานเครื่องรัก ที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง และอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 10 กลุ่ม จากข้อมูลที่เปิดเผยไว้ใน Chiangmai 108: www.oocities.com/utcc065/page4.htm

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้ทำการสุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด โดยใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากข้อจำกัดบางประการในการเก็บข้อมูล คือ ผู้ประกอบการบางรายได้เลิกกิจการไปแล้วหรือบางรายไม่สามารถติดต่อได้ และมีงบประมาณที่จำกัด ผู้ศึกษาจึงได้เลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 ตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ประกอบการเครื่องรักในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 4 ตัวอย่าง และ ผู้ประกอบการในเขตอำเภอสันกำแพง 1 ตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เจาะลึก (In-Depth Interview) เป็นเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสร้างแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 แบบ แบบแรกจะ

เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ที่ระลึกในท้องถิ่น โดยลักษณะคำถามจะเป็นการถามเพื่อทราบกลยุทธ์ในการจัดการ นโยบาย แผนพัฒนา เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่ปรากฏ รวมถึงการวิเคราะห์กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย รวมถึงแผนอนาคต แบบที่สองเป็นแบบสอบถามสำหรับเดินทางมาเที่ยวและซื้อผลิตภัณฑ์ที่ระลึกประเภทเครื่องรักที่ร้านขายผลิตภัณฑ์ที่ระลึกอำเภอเมืองและอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อสอบถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไป สิ่งที่น่าสนใจ สนใจในผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องรักแบบดั้งเดิมและแบบที่พัฒนาแล้วในสายตานักท่องเที่ยว อีกทั้งพฤติกรรมในการท่องเที่ยวและซื้อสินค้าเป็นต้น โดยแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามกึ่งมีโครงสร้างโดย มีการกำหนดแนวคำถามไว้ล่วงหน้า โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Question) เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายได้เล่าเรื่องและแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ได้อย่างอิสระ ในขณะที่สัมภาษณ์ผู้วิจัยจะปรับคำถามไปตามสถานการณ์ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในประเด็นสำคัญเกี่ยวข้องกับปัญหานำการวิจัย นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป และสมุดจดบันทึก เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) ที่เกี่ยวกับเรื่องราวของประวัติความเป็นมา รูปแบบ วัตถุดิบของงานเครื่องรักเครื่องเงินในประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นและเพื่อเป็นแนวทางในการนำมาวิเคราะห์ในการตอบปัญหานำวิจัย โดยผู้จัดทำการศึกษาเก็บข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1) การศึกษาข้อมูลจากหนังสือเอกสาร และเอกสารต่างๆ ที่ได้บันทึกเรื่องราวของงานเครื่องรักเครื่องเงิน ประกอบด้วย หนังสือประเภทศิลปะ หัตถกรรม รูปแบบผลิตภัณฑ์ เป็นต้น
- 2) การศึกษาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต โดยการค้นคว้าหาข้อมูลจากเว็บไซต์ www.thaihandwork.com และ www.google.com โดยสืบค้นคำว่า “เครื่องรัก” เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของงานเครื่องรักเครื่องเงิน ซึ่งประกอบไปด้วยข่าวและบทความที่ได้รับการเผยแพร่ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เป็นต้น

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในบรรยากาศแบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) โดยการสัมภาษณ์จากแนวคำถามแบบเปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบ เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ตอบคำถามเล่าเรื่องราวและแสดงทัศนะเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ที่ระลึกประเภทเครื่องรัก และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) เพื่อค้นหาคำตอบในเรื่องของจุดเด่นและข้อจำกัดของผลิตภัณฑ์ที่ระลึกทั้งแบบดั้งเดิมและแบบที่มีการพัฒนาปรับปรุงแล้วในปัจจุบัน

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูล โดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (inductive) ซึ่งได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ที่ได้จดบันทึกไว้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือปรากฏการณ์ที่มองเห็น